

PARAMEDİK

Editör

Mehmet DOĞAN

Editör Yardımcısı

Emre BÜLBÜL

© Copyright 2020

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-7106-01-6

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı
Paramedik

Yayıncı Sertifika No
47518

Editör
Mehmet DOĞAN

Baskı ve Cilt
Göktuğ Ofset

Yayın Koordinatörü
Yasin Dilmen

Bisac Code
MED026000

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. *Akademisyen Kitabevi* ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. *Akademisyen Kitabevi* ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturmaya, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

**“Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi,
Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi”**

Kanuni Sultan Süleyman Han

İki satırda sağlığın kıymeti ancak bu kadar güzel özetlenebilir. Sözler güzel olmasına rağmen kimin söylediği daha da önemli. 7 asır hüküm sürmüş bir devletin en güçlü padişahlarından birisi. Onun içindir ki ne kadar güçlü olursanız olun en kıymetli hazineniz sağlığınızdır.

Yaklaşık 1 yılda hazırladığımız bu kitabın son eklemelerini COVID-19’dan dolayı tüm dünyanın evde olduğu; sporun, ticaretin, ekonominin, eğitimin eve kapandığı bir dönemde tamamlamış olmamızda kitabın önemini bir kat daha arttırmıştır. Bu süreçte görevinin başında kalmak zorunda olanlardan biri de hiç şüphesiz “**Sağlık Çalışanları**”dır. Her zaman önemli olan sağlık sektörü, bu günlerde önemini daha da artırmıştır. Bütün sağlık çalışanları önemli işler icra etmesine rağmen acil sağlık çalışanları hem olağan işlerinde hem de COVID-19 gibi olağan dışı durumlarda çok önemli görevleri yerine getirmektedir.

Son yıllarda acil sağlık hizmetleri gün geçtikçe gelişmekte ve bunu paralel olarak kalite standartları da artması beklenen bir durum haline gelmektedir. Bu duruma en uygun adaptasyon sağlamakta acil sağlık çalışanlarına düşmektedir. Acil servislerde çalışan hemşireler, pratisyen hekimler, acil tıp uzmanları hastane öncesi acil bakımda çalışan acil tıp teknisyenleri (ATT) ve ilk ve acil yardım teknikerlerinin (Paramedik) bu gelişmelere uyum sağlamaları önemlidir.

Paramedikler, yaklaşık 15 yıldır acil sağlık hizmetleri sisteminde görev yapmaktadır. Sistemde görev yapan paramedik sayılarının artmasıyla birlikte ilk ve acil yardım teknikerliği programlarına olan ilginin artmasına neden olmuştur. Bu ilgiyle birlikte pek çok üniversitede ilk ve acil yardım teknikerliği programları açılmıştır. Ayrıca son yıllarda bu programa ayrılan öğrenci kontenjan sayıları da artmıştır. Program ve öğrenci sayısındaki bu artışla beraber nitelikli bilgi kaynağına erişim önemli bir konu hale gelmiştir.

Acil sağlık hizmetleri gibi özel bir sağlık alanında çalışan paramedikler ve bu sistemde görev almak için eğitim-öğretim gören öğrenciler özelinde tüm acil sağlık çalışanlarının ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak; 22 ayrı uzmanlık alanından 74 yazarın katkılarıyla 71 bölümden oluşan kitabımızı siz değerli okuyucularımıza sunmanın gururunu yaşıyoruz.

Başta tüm yazarlar olmak üzere, editör yardımcılığı görevini büyük özveriyle yerine getiren Sayın Dr. Emre BÜLBÜLE ve tüm yaşantımda olduğu gibi bu kitabın hazırlanması sırasında katkı ve sabırlarından dolayı canım annem, babam, kardeşlerim, eşim ve çocuklarıma çok teşekkür ederim.

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet DOĞAN

İÇİNDEKİLER

Kısım 1

GENEL KONULAR	1
Bölüm 1 Acil Sağlık Hizmetlerinde Halk Sağlığı Yaklaşım.....	3
<i>Mehmet DOĞAN</i>	
Bölüm 2 Acil Sağlık Hizmetleri Yönetimi	13
<i>Fatih ALTAN</i>	
Bölüm 3 Acil Sağlık Hizmetlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği	23
<i>Mehmet DOĞAN</i>	
Bölüm 4 Acil Sağlık Çalışanları ve Ergonomi.....	31
<i>Muhammet BAYRAKTAR</i>	
Bölüm 5 Acil Sağlık Hizmetleri, Evde Sağlık ve Yaşlılık.....	37
<i>Muhammet BAYRAKTAR</i>	
Bölüm 6 Hastane Öncesi Sağlık Hizmetlerinde Ev Kazalarına Güvenli Yaklaşım	43
<i>Muhammet BAYRAKTAR</i>	
Bölüm 7 Ambulans Ekipmanları.....	47
<i>Bilal İNCEDAĞ</i>	
Bölüm 8 Hava ve Deniz Ambulansı İle Hasta Transport Protokolleri	63
<i>Özlem VURAL, Meltem SONGÜR KODİK</i>	
Bölüm 9 Olay Yeri Değerlendirmesi	69
<i>Vesile ŞENOL</i>	
Bölüm 10 Triaaj.....	73
<i>İrfan BAYHAN</i>	
Bölüm 11 Tıbbi Terminoloji	83
<i>Hatice KAYIŞ TOPALOĞLU</i>	
Bölüm 12 Anatominin Temel Kavramları	87
<i>İbrahim TOKER</i>	
Bölüm 13 Vital Bulguların Değerlendirilmesi	95
<i>Zehra ALINCAK</i>	
Bölüm 14 Anamnez ve Fizik Muayene	109
<i>Osman BAŞPINAR</i>	
Bölüm 15 Dolaşım Sisteminin Değerlendirilmesi ve Yönetimi.....	117
<i>Aydın TUNÇAY, H. Cihat ATABAŞ</i>	

Bölüm 16	Solunum Sisteminin Değerlendirilmesi ve Yönetimi.....	131
	<i>Emine ÖZNUR, Akın Cem SOYLU</i>	
Bölüm 17	Nörolojik Sistemin Değerlendirilmesi	141
	<i>Aynur YURTSEVEN</i>	
Bölüm 18	KBRN Saldırılarına Hazırlık	149
	<i>Kemal ÖZTÜRK</i>	
Bölüm 19	Hastane Öncesi Sağlık Hizmetlerinde Enfeksiyon Kontrolü	157
	<i>Zehra BEŞTEPE DURSUN</i>	
Bölüm 20	Minör İnvaziv Girişimler.....	163
	<i>Mehmet DOĞAN, Emre BÜLBÜL</i>	
Bölüm 21	Hastane Öncesi Acil Bakımda Sık Kullanılan İlaçlar	175
	<i>Emrullah SEMERCİ</i>	
Bölüm 22	Hastane Öncesi Ultrason Kullanımı	181
	<i>Eren DUYAR, Ömer SALT</i>	
Kısım 2		
ADLI KONULAR		191
Bölüm 23	Hastane Öncesi Acil Olgularda Olay Yeri ve Delillerin Korunması	193
	<i>Mustafa DOĞAN, Nusret AYAZ</i>	
Bölüm 24	Hastane Öncesi Acil Olgularda Yasal ve Etik Problemler	197
	<i>Ömer Lütfi ÖZKAN, Hüseyin KAFADAR</i>	
Bölüm 25	Olay Yerinde Ölü Bulunma ve Ölümün Doğrulanması	209
	<i>Orhan MERAL, Nusret AYAZ</i>	
Bölüm 26	Hastane Öncesi Cinsel Şiddet Olgularına Yaklaşım ve Sağlık Ekiplerinin Sorumlulukları	215
	<i>Nusret AYAZ, Mustafa DOĞAN</i>	
Kısım 3		
RESÜSİTASYON		221
Bölüm 27	Hava Yolu ve Ekipmanları	223
	<i>Özlem ÖZ GERGİN</i>	
Bölüm 28	Yetişkinlerde Temel Yaşam Desteği.....	229
	<i>Taner ŞAHİN</i>	
Bölüm 29	İleri Kardiyak Yaşam Desteği	255
	<i>Betül SALUK</i>	
Bölüm 30	Pediyatrik İleri Yaşam Desteği	259
	<i>Serkan ÖZSOYLU, Başak Nur AKYILDIZ</i>	

Kısım 4**DAHİLİ ACİLLER..... 269**

Bölüm 31 Sıvı Elektrolit Tedavisi.....271
Mükerrem ALTUNTAŞ

Bölüm 32 Şoktaki Hastaya Yaklaşım.....279
Serap YEMENİCİ ÇOLAK

Bölüm 33 Sepsisteki Hastaya Yaklaşım.....287
Ulaş Serkan TOPALOĞLU

Bölüm 34 Gastrointestinal Aciller297
İrfan GÖKÇEK

Bölüm 35 Endokrin Aciller319
Osman KURT

Bölüm 36 Geriatrik Aciller325
Muhammet KIZMAZ

Bölüm 37 Hematolojik ve Onkolojik Aciller.....335
Burak ÇELİK

Bölüm 38 Solunumsal Aciller341
Hakan ÖZEROL, Sarper SAĞLAM

Bölüm 39 Nörolojik Aciller: Akut İnme351
Ömer Faruk BOLATTÜRK

Bölüm 40 Nörolojik Aciller: Epilepsi359
Mehmet Fatih GÖL

Kısım 5**KARDİYAK ACİLLER 365**

Bölüm 41 Elektrokardiyografi.....367
Orhan ALKAN

Bölüm 42 Acil Aritmiler ve Kardiyak Ritm Bozukluklarına Yaklaşım.....401
Deniz ELÇİK

Bölüm 43 Göğüs Ağrısı Olan Hastaya Yaklaşım417
Ömer ŞAHİN

Kısım 6**TRAVMA ACİLLERİ..... 425**

Bölüm 44 Multipl Travmalı Hastaya Yaklaşım427
Yasemin YILMAZ AYDIN

Bölüm 45 Kafa Travmalı Hastaya Yaklaşım433
Murat ÖZDEMİR

Bölüm 46 Spinal Travmalı Hastaya Yaklaşım.....437
Şükrü ORAL

Bölüm 47	Toraks Travmalı Hastaya Yaklaşım.....	441
	<i>Gökhan YILMAZ</i>	
Bölüm 48	Batın Travmalı Hastaya Yaklaşım	449
	<i>Mahmut Fırat KAYNAK</i>	
Bölüm 49	Pelvis Travmalı Hastaya Yaklaşım	459
	<i>Bahadır KARACA</i>	
Bölüm 50	Ekstremitte Travmalarına Yaklaşım	465
	<i>Mustafa ARIK, Sabri BATIN</i>	
Bölüm 51	Pnömotorakslı Hastaya Yaklaşım	473
	<i>Fatih GÜRLER</i>	
Bölüm 52	Kalp ve Damar Yaralanmaları.....	479
	<i>Rifat ÖZMEN</i>	
Bölüm 53	Pediyatrik Toraks Travmalı Hastaya Yaklaşım.....	485
	<i>Ayşe Betül ÖZTÜRK</i>	
Bölüm 54	Pediyatrik Abdominal Travmalı Hastaya Yaklaşım.....	491
	<i>Ayşe Betül ÖZTÜRK</i>	
Kısım 7		
	ÇEVRESEL ACİLLER.....	495
Bölüm 55	Zehirlenmelere Yaklaşım	497
	<i>Eylem ERSAN, Bulut DEMİREL</i>	
Bölüm 56	Yanık Hastasına Yaklaşım	503
	<i>Selim TETİK</i>	
Bölüm 57	Elektrik Yaralanmaları	517
	<i>Emre BÜLBÜL</i>	
Bölüm 58	Boğulma Hastasına Yaklaşım	523
	<i>Nurcan GÜNARLI</i>	
Bölüm 59	Hipotermi	527
	<i>Çağdaş CAN</i>	
Bölüm 60	Hipertermi	531
	<i>Emre BÜLBÜL</i>	
Bölüm 61	Acil Sağlık Hizmetlerinde Hayvan Isırıkları	539
	<i>Habib Emrah LEYLEK</i>	
Bölüm 62	Ateşli Silah Yaralanmaları ve Patlamalar	545
	<i>Şaban IRMAK</i>	
Kısım 8		
	ÖZEL DURUMLARDA ACİL BAKIM	551
Bölüm 63	Göz Acilleri.....	553
	<i>Yener YILDIRIM</i>	

Bölüm 64	Kulak Burun Boğaz Acilleri.....	563
	<i>Mustafa ŞAHİN</i>	
Bölüm 65	Ürogenital Aciller	573
	<i>İbrahim ÜNTAN</i>	
Bölüm 66	Psikiyatrik Aciller	579
	<i>Gani Murat YILDIRIM</i>	
Bölüm 67	Akut Alerjik Reaksiyonlar ve Anaflaksiye Yaklaşım	587
	<i>İlker AKBAŞ</i>	
 Kısım 9		
	OBSTETRİK ACİLLER	601
Bölüm 68	Hastane Öncesi Sağlık Hizmetlerinde Travmatik Gebe Hastaya Yaklaşım	603
	<i>Fatma ÖZDEMİR</i>	
Bölüm 69	Acil Sağlık Hizmetlerinde Doğum	609
	<i>M. Bertan DEMİR</i>	
 Kısım 10		
	PEDİATRİK ACİLLER.....	615
Bölüm 70	Pediyatrik Hasta Değerlendirmesi.....	617
	<i>Aydan YEKEDÜZ BÜLBÜL</i>	
Bölüm 71	Pediyatrik Solunum Sıkıntılı Hastaya Yaklaşım	629
	<i>Ceyda ARSLANOĞLU, Şafak DEMİRTAŞ</i>	

